

De meest invloedrijke Founding Father: Alexander Hamilton

Alexander Hamilton door Ron Chernow, Penguin Books, 800 pags.

Alexander Hamilton and the Persistence of Myth door Stephen Knott, University Press of Kansas, 344 pags.

Door Frans Verhagen

Naarmate aan het einde van de twintigste eeuw de reputatie van Thomas Jefferson begon af te bladderen, was het haast onvermijdelijk dat Alexander Hamilton een comeback zou maken. De twee Founding Fathers lijken wat dat betreft wel communicerende vaten. Ze stonden ieder voor een visie van de Verenigde Staten en naar gelang de politieke richting van de dag, werd dan weer de een dan weer de ander op een voetstuk geplaatst. Het was in feite al zo in de jaren negentig van de achttiende eeuw, toen Jefferson (vaak via zijn stroman James Madison) en Hamilton direct met elkaar in de slag gingen. Geen man heeft meer mythes om zich heen verzameld dan Alexander Hamilton - voornamelijk negatieve kwalificaties, direct opgaand met de verheerlijking van Jefferson. Hij was een elitaire, rijke, het zakenleven bevorderende, vrije markt voorstander, verdediger van de sterke centrale staat met een sterke leider, militarist en voorstander van een staand leger, monarchist en wat al niet. Hamiltons reputatie heeft er ruim twee eeuwen over gedaan om zich hiervan te bevrijden. Ron Chernow, eerder biograaf van J.P. Morgan, maakt goed gebruik van zijn kennis van de financiële wereld om Amerika's eerste minister van Financiën en grondlegger van de federale staat. Jammer alleen dat hij iets te wijdloepig is.

Bastaardzoon

Zijn hele leven droeg Alexander Hamilton zijn bastaardstatus als een zware last. Geboren als zoon van een van haar man

weggelopen moeder in een van Engelse Caribische eilanden, stond Hamilton op veertienjarige leeftijd al helemaal alleen in het leven. Maar hij was slim en werkte hard. De lokale elite gaf hem een studiefonds om in Noord Amerika zich te laten opleiden en zo dook hij in New York op, de stad en de staat die zijn echte vaderland zouden worden.

Hamilton was intelligent, moedig, hard werkend en welbespraakt en het verrast niet dat hij tijdens de Onafhankelijkheidsoorlog de aandacht trok van George Washington. Bijna vijf jaar zou kolonel Hamilton dienen, aan het einde van die periode afstand nemend van zijn patroon, vooral omdat hij eindelijk zelf een commissie wilde. Hamilton wilde meedoen en deed dat met verve. Tijdens de oorlog al werd Hamilton geconfronteerd met veel van de zaken die hem zijn hele leven bezig zouden houden: de noodzaak van een sterk federaal bestuur, de macht van het congres, de dreiging van inflatie, gezonde financiën en een stevige scepsis tegen al te veel macht aan het volk.

De immigrant trouwde met een dochter van de welgestelde en machtige familie Schuyler en binnen de kortste keren zat Hamilton als afgevaardigde in het continentale congres dat later in de jaren tachtig van de achttiende eeuw de grondwet zou opstellen. Typerend genoeg was Hamilton, die later de grondwet zou verdedigen in de nog steeds fabuleuze Federalist Papers, al voor die tijd bezig met het schrijven van stukken over de fundamentele problemen van het nieuwe land (en fundamentele problemen van ieder land, mag je wel zeggen). Hij was een van de menen die ageerden voor het opstellen van een grondwet.

De eerste jaren van de Verenigde Staten maakten duidelijk dat een confederatie waarbij de meeste macht bij de individuele staten ligt, niet werkt. Het land moest eigen belastinginning hebben en een Congres krijgen dat het algemeen belang liet prevaleren boven het belang van de individuele staten.

Hamilton bevond zich altijd aan het front van deze gevechten en was overtuigd van de noodzaak van een sterke federale staat.

Hamiltons probleem was dat zijn eigen staat, New York, onder de eigengereide gouverneur George Clinton, niet erg geïnteresseerd was in een sterke federatie. De drie man sterke Newyorkse delegatie naar de grondwetsessie in Philadelphia liet hem in de minderheid tegenover twee tegenstanders van een sterke grondwet. Terwijl Hamilton achter de schermen mee onderhandelde over de inhoud van de grondwet (voor sommige deelnemers was hij te zeer een voorstander van Engelse stijl, monarchie-achtige structuren om voluit mee te kunnen spelen) sloot hij een verbond met die andere intellectueel, James Madison, algemeen gezien als de vroedvader van de grondwet. Het schrijven van die grondwet was één ding, hem aanvaard krijgen was nog heel wat anders. Hamilton toonde zich een geducht politicus en het verhaal hoe hij ook New York (van alle staten het meest gericht op handel en op Engeland) steun wist te krijgen, is fascinerend. Zijn vriend Madison hielp mee door de andere grote staat die dwars lag, Virginia, over de streep te halen, zodat Hamilton dat in New York kon gebruiken. Minstens zo belangrijk was dat Hamilton en Madison na de opstelling van de grondwet afspraken een serie essays te schrijven waarin de achterliggende principes op een rijtje werden gezet. Met een moordend ritme van soms vier stukken per week, geplaatst in de kranten, wierpen beide heren zich op die taak. John Jay, die ook mee zou doen, haakte na vijf artikelen af. Het resultaat, nu bekend als de Federalist Papers, 87 essays waarin zowat alle aspecten van de grondwet en de staat aan de orde komen, kan gelden als het meest klassieke staatsrechtelijk handboek dat de Verenigde Staten ooit heeft voortgebracht. Het is niet zonder reden dat de Europeanen de Federalist begonnen door te spitten toen ze zelf een grondwet moesten opstellen. Alle problemen tussen staten en een

federale staat komen erin aan de orde, alle staatsrechtelijke vragen werden behandeld.

Eerste minister van Financiën

Hamilton speelde een cruciale rol in het rekruteren van George Washington als eerste president. Als voormalige assistent kon Hamilton de grote man nog steeds direct bereiken. Het kabinet van Washington, toen nog tamelijk ongedefinieerde ministerposten, werd gedomineerd door Hamilton, die op karakteristieke wijze als een wervelwind van start ging. De nieuwe minister van Financiën was de belangrijkste minister. Thomas Jefferson, de secretary of State (toen vooral staatszaken en ook buitenlandse zaken), moest nog uit Parijs komen en had ook daarna weinig haast om aan zijn werk te beginnen. Ondertussen joeg Hamilton er een centrale bank door zodat de nieuwe staat de financiën controleerde, hief belastingen, controleerde de grenzen (importheffingen waren belangrijke inkomsten), hij sloot een deal die de federale staat alle schuldpapieren van de staten liet overnemen, in ruil voor een stuk land aan de Potomac (dicht bij het zuiden) als hoofdstad. Hamilton was degene die George Washington overhaalde om in de grondwet 'implied powers' te lezen, waardoor niet de macht van de federale staat niet beperkt werd door wat expliciet in de grondwet stond. Het Supreme Court zou er later gebruik van maken. Al doende maakte Hamilton vijanden bij de vleet. Vooral de tegenstelling tussen de staten en de federale overheid, maar daarbinnen de populisten en propagandisten van de kleine, agrarische staten tegenover de noordelijke handelsstaten. Welbeschouwd bleken de populisten, onder aanvoering van Jefferson, alleen maar grootgrondbezitters in het zuiden, die vooral hun bezit in land hadden, terwijl de handelaren en producenten in het noorden in liquide middelen werkten.

Alle conflicten die de Amerikaanse politiek in de negentiende eeuw beheersten, kwamen hier al naar voren. De partijvorming, nooit voorzien door de opstellers van de grondwet (al snel konden Madison en Hamilton niet meer door één deur), kreeg hier zijn beslag. De tegenstellingen beklifden.

Mythes

Jefferson en Madison organiseerden de ondermijning van Hamilton. Veel van de mythes rondom Hamilton - dat hij monarchist zou zijn, een onverbeterlijke Engeland-liefhebber, dat hij (of zijn vrienden) profiteerde van zijn beleid - kwamen uit de koker van Jefferson, vaak via een krant die hij had opgezet (met geld van het State Department). Washington zag met toenemend ongenoegen hoe zijn ministers elkaar naar de keel vlogen. Jefferson sprak de president regelmatig aan, bang dat Washington een willoze pop was voor Hamiltons verdachte beleid. Washington reageerde verontwaardigd op deze suggesties en wees Jefferson uiteindelijk op zijn plaats. Inderdaad, bevestigde Washington, hij had vaak gedaan wat Hamilton had aanbevolen en verdraaid, het werkte.

De minister van Financiën, die in de zomer van 1791 op het toppunt van zijn macht stond, groef zelf de valkuil waarin hij tenslotte terecht zou komen. Hamilton liet zich uitlokken tot een langdurige affaire die onvermijdelijk tot chantage leidde. Chernow heeft er allerlei psychologische verklaringen voor, maar een zekere arrogantie en machtsgevoel zal ook meegespeeld hebben, nog afgezien van ordinaire lust.

Geleidelijk aan werd Jefferson de oppositieleider. Hij noemde zijn club de Republikeinen, wat een steek was naar Hamilton, als zouden zijn volgelingen monarchisten zijn. Op zijn beurt leidde Hamilton de Federalisten, waarvan de naam weer een steek was naar Jefferson, alsof die tegen de federatie zou zijn.

Tijdens Washingtons tweede termijn waren vooral buitenlandse politieke onderwerpen omstreden, vooral na de Franse Revolutie en de daarop volgende onrust in Europa. De tegenstellingen scherpten ook hier aan tussen degenen die Frankrijk een warm hart toedroegen, zoals Jefferson, en de voorstanders van banden met Engeland (Hamilton maar ook vice-president Adams). Binnenlands ontwikkelde zich, in verzet tegen Hamiltons belasting op whisky, de Whisky Rebellion in het westen van Pennsylvania. Door de federalisten maar ook door Washington zelf werd deze opstand van het gepeupel tegen het federale gezag, gezien als een serieuze aanval, die diende te worden neergeslagen. Dat gebeurde, onder leiding van Hamilton, maar de Republikeinen zagen het als bewijs van zijn martiale opstelling en zijn neiging om de zware hand van de federale staat overal op neer te laten.

Toen John Jay naar Engeland werd gestuurd om een verdrag met de Engelsen te sluiten ter voorkoming van een oorlog, was het voorspelbaar dat het resultaat omstreden zou zijn. Natuurlijk gaf Jay's verdrag, dat inderdaad insloeg als een bom, degenen die Hamilton en de federalisten verdachten van grootscheepse uitverkoop aan de Engelsen, voeding in overvloed om hun ideeën te steunen. Hamilton, die begin 1794 ontslag had genomen als minister van Financiën, liet zich verleiden tot heel wat schreeuwerige discussies over Jay's Treaty - waarvan hij het belangrijkste aspect, namelijk dat het vrede garandeerde in een tijd dat Amerika geen oorlog kon gebruiken, volledig steunde. De twee duels die hij aanging, passen in deze ontwikkeling. Maar vooral vocht hij met de pen, nu in 26 afleveringen van *The Defence*. Chernow stelt vast dat het zijn reputatie als de belangrijkste pamflettenschrijver in de Amerikaanse geschiedenis volledig onderstreept.

De XYZ affaire

Bij de verkiezingen van 1796, de eerste die betwist werden, probeerde Hamilton zijn invloed te doen gelden, deels om de door hem verfoeide John Adams dwars te zitten, deels om Jefferson te hinderen. Het einde van het liedje was dat Adams president werd en Jefferson vice-president en Hamilton in principe zonder invloed achterbleef. Het vreemde was echter dat president Adams alle ministers van Washington in zijn kabinet hield, hoewel dat allemaal vrienden van Hamilton waren. Adams heeft dat nooit goed kunnen uitleggen maar in elk geval zou hij er nog spijt van krijgen.

Jay's Treaty en de dreiging van een oorlog, dit keer met Frankrijk, zette de zaken op scherp in Washington. De vernederende behandeling van drie onderhandelaars in Parijs door de Franse regering (ze moesten een omkoopsom betalen om ontvangen te worden: de X,Y,Z affaire) leidde tot grote verontwaardiging - ook al legde het Jefferson en andere francofielen tijdelijk het zwijgen op. De dreiging van een oorlog met Frankrijk, de quasi oorlog, vroeg om een militair antwoord, althans de voorbereiding daartoe en die werd opnieuw geleid en gestuwd door Hamilton. George Washington was formeel de bevelhebber, maar Hamilton, nu generaal geworden, was werkelijk de baas. Deze voortrekkersrol in een paranoïde omgeving die van staande legers met al of niet vermeende pro-Engelse royalisten niets moest hebben, plaatste hem in een kwetsbare positie.

Uiteindelijk besloot John Adams, in wat de meest belangrijke beslissing van zijn termijn zou blijken, om ondanks de XYZ affaire opnieuw te proberen vrede te sluiten met de Fransen. Hij had er succes mee, zij het pas nadat Napoleon de macht had overgenomen. Niettemin bewees Adams dat diplomatie beter werkt dan wapengekletter en voorkwam hij een oorlog die voor Amerika niets goeds had te brengen. Ondertussen had Adams, moe en verontwaardigd over de aanvallen op zijn beleid, grootscheepse

anti-oppositiewetten toegelaten, die over het randje waren en het klimaat totaal verpesten.

Verbale terroristen

De steeds groter wordende partijpolitieke tegenstellingen gedurende die laatste jaren van de achttiende eeuw, eisten een hoge tol. Ze ruïneerden het presidentschap van John Adams (niet weinig geholpen door diens eigen excentrieke eigenschappen), ze maakten verbale terroristen van Jefferson en Madison, ze verleidden Hamilton tot excessen. Chernow betoogt, overtuigend, dat toen de stabiliserende hand van George Washington wegviel en Hamilton helemaal op zijn eigen instincten was aangewezen, hij met voorspelbare regelmaat de fout in ging. Overal samenzweringen zien, te boude uitspraken doen, te veel naar de Engelse kant overhangen: het waren deze fouten en de genadeloze exploitatie ervan door de Jeffersonians die Hamiltons reputatie eeuwenlang zouden bepalen.

De breuk met president Adams was onvermijdelijk, zowel in de persoonlijke sfeer als in de politieke sfeer. Hamilton speelde niet graag tweede viool en Adams wist heel goed dat hij Hamilton niet kon gebruiken. Tegen het einde van Adams presidentschap was de sfeer zo slecht dat Hamilton voortdurend ruzie zocht - Chernow suggereert depressie - en, volgens een inmiddels zichtbaar patroon, aanstuurde op een persoonlijke genoegdoening, oftewel een duel. Eenmaal opgewonden, viel het Hamilton moeilijk zichzelf in te tomen. Dat zijn kritiek op Adams de Federalisten ondermijnde en Jefferson zijn opening zou geven, scheen Hamilton evenmin te beseffen. Er was kritiek genoeg mogelijk op Adams, maar Hamilton vulde zijn geschriften ook met klachten van persoonlijke aard, zoals dat Adams hem niet opperbevelhebber had gemaakt na de dood van Washington en klaagde dat Adams hem als een lakei van de Engelsen had

afgeschilderd. Bizar genoeg eindigde hij zijn meest bekende schotschrift met de oproep op Adams te stemmen. Het deed Adams natuurlijk geen goed, en de verkiezingen van 1800 werden gewonnen door Jefferson, of beter gezegd, Newyorker Aaron Burr en Virginian Jefferson haalden evenveel kiesmannen - de grondwet werkte toen nog zo dat gewoon alle kiesmannen werden geteld, degene met de meeste stemmen werd president, de volgende vice-president. Dat leidde tot een crisis toen Burr weigerde te erkennen dat niet hij maar Jefferson de gewenste Republikeinse kandidaat was. Het vooruitzicht van Burr was voor Hamilton voldoende om zijn steun te geven aan Jefferson.

Een mooie breuk

Dat de Republikeinen konden winnen, kwam doordat de staat New York op Jefferson stemde, een feit dat niet zonder ironie was gezien de totale split tussen noord en zuid elders, en Jeffersons reputatie als held van de agrarische kleine man (niet Newyorks pakkie an). Het was een mooie breuk, zeker in retrospect. De Federalisten hadden een sterke federale staat op de kaart gezet waaraan de Republikeinen niet meer zouden tornen. Maar tegelijk was hun twaalf jaar bewind uitgelopen op excessieve partijdigheid. Dat er een wisseling van de wacht kwam in 1800 en dat die lukte (ondanks alle problemen met laatste moment benoemingen) bewees de kracht van de grondwet en de traditie van gekozen leiderschap.

Chernow merkt terecht op dat Hamiltons werk onder Washington ervoor had gezorgd dat romantisch revolutionair utopisme à la Jefferson niet de overhand kreeg. Maar ook is het zo dat in 1801 het slavenhoudende Zuiden aan de macht en dat zou de hele negentiende eeuw verder bepalen (zonder het tellen van niet stemmende slaven 3/5 burger voor het aantal kiesmannen, had Jefferson niet gewonnen van Adams). Opnieuw constateert Chernow hoe ironische de geschiedenis is, of in elk geval de

historische mythologie. Slavenhouders Jefferson, Madison en nog velen na hen ontleenden hun macht aan een systeem met een afwijking gebaseerd op hun plantagebelangen, maar ze presenteerden zichzelf als mensen van het volk. De verlichte noorderlingen, *self made men* als Hamilton, gelovers in meritocratie en tegenstanders van slavernij, kwamen te boek te staan als apologisten van rijkdom en privilege.

Jefferson onder vuur

Dat een biografie van Hamilton niet vriendelijk is voor diens grootste opponent, Thomas Jefferson, viel te verwachten. Inderdaad schets Chernow Jefferson keer op keer een kleingeestige en samenzweerderige man, vol verdachtmakingen en snel om kwade trouw te veronderstellen. Jefferson ligt de laatste jaren sowieso nogal onder vuur en niet zonder reden. Van alle Founding Fathers (met uitzondering van Washington) had Jefferson in de loop van de twintigste eeuw de meest hoogstaande reputatie opgedaan. Maar die was in niet geringe mate te danken aan de pogingen van de regering Roosevelt om Jefferson de populist te annexeren voor zijn eigen doeleinden. De regering Roosevelt, kien op een held van het gewone volk uit het Zuiden, was verantwoordelijk voor de Jefferson cultus. Onder FDR's leiding werd het Jefferson Memorial opgezet in Washington.

Hoe dat ook zij, na 1800 ging het bergafwaarts met Hamilton. In 1802 verloor zijn oudste zoon het leven in een duel dat opmerkelijke gelijkenis vertoont met het duel dat Hamilton zelf twee jaar later uitvocht met Burr. Hoewel hij een tegenstander was van duels maar als galant man, gespitst op zijn eer, liet Hamilton zich erin zuigen met de bedoeling zijn kogel de lucht in te jagen. Zowel de jonge als de oude Hamilton overleefden het niet. Na de dood van zijn zoon verkeerde Hamilton al in een depressie, versterkt door de

geestesziekte van zijn oudste dochter en de groeiende populariteit van Jefferson.

Het duel in 1804 vervulde misschien wat je een doodswens mag noemen - er werd veel gespeculeerd over een gearrangeerde zelfmoord. Op 11 juli 1804 schoot Aaron Burr Hamilton in de zij. Burr had in allerlei hoedanigheden Hamiltons levenspad al gekruist, het meest recent toen Hamilton zijn verkiezing tot gouverneur van New York had gefrustreerd - maar eerder ook toen Hamilton degene was die zijn claim op het presidentschap in 1800 onderuit haalde. Hamilton leefde nog een paar dagen maar was niet meer te redden.

In dat laatste jaar vertoonde het federale bouwwerk dat hij als geen ander in de steigers had gezet, zorgwekkende scheuren. De staten in New England, geïrriteerd over Jeffersons populariteit, vooral na de Louisiana Purchase (waarbij Jefferson overigens de *implied powers* doctrine van Hamilton tot het maximum oprekte), praatten steeds luider over secessie, over afscheiding. Hoewel de Federalisten voorgoed de macht aan de Virginians hadden verloren, zou pas de oorlog van 1812 een einde maken aan deze afscheidingsgeluiden.

Uiteindelijk bleek het bouwwerk bestand tegen zelfs de grootste aanslag erop, de Amerikaanse Burgeroorlog. De Verenigde Staten in de 21ste eeuw zijn nog steeds en in belangrijke mate het product van de visie van Alexander Hamilton.

Mooi erbetoon

Volgens Chernow is Hamilton van alle Founding Fathers de enige die zowel bijdroeg aan de revolutionaire politieke transformatie van Amerika als de voorwaarden schiep voor de economische revolutie die erachter aan zou komen. 'Alleen Ben Franklin kwam in de buurt', stelt Chernow vast. Zijn afgewogen maar veel te lange biografie is een mooie erbetoon aan de onderschatte en veel besmeurde Hamilton.

Het probleem met Chernows biografie is hetzelfde probleem dat alle recente goedverkopende boeken over de Founding Fathers of, beter gezegd, alle veel te dikke boeken over wat dan ook, dwarszit: er wordt te weinig geëdit. Dit verhaal van 700 pagina's had even goed (beter) verteld kunnen worden in pak weg 350 a 400 pagina's. Waar is het rode potlood gebleven in de tijd van wordprocessing en fast publishing? Eén voorbeeld om het punt te maken: bij de dood van Washington voegt Chernow een zin toe waarin hij meldt dat Washington had bevolen om drie dagen te wachten met zijn begrafenis, uit angst om levend begraven te worden. Is dit relevant? Mijn rode potlood zou er doorheen gegaan zijn. Ook weet Chernow niet altijd de verleiding te weerstaan om steeds maar weer terug te komen op Hamiltons armoedige jonge jaren en zijn status als bastaard kind. Op een gegeven moment denk je, okay, nou weten we het wel.

Ik wijs tenslotte op een mooi boek dat twee eeuwen Hamilton mythologisering en ontmythologisering analyseert: Alexander Hamilton and the persistence of myth van Stephen Knott. Dit is een veel wetenschappelijker geörienteerd boek, zij het vlot geschreven en met interessante weetjes. Maar het gaat vooral over de Hamilton waardering in de loop der jaren. Gelezen in combinatie met Chernow heeft u een eerste rangs zetel op dit historische pandemonium. Maar het zijn wel verdraaid veel bladzijden.

Copyright 2005 Frans Verhagen